

Рожков Ю.Г.

Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины

ЗНАЧЕНИЕ ПОНЯТИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ ПРОПОДАВАТЕЛЯ

Аннотация

Рассмотрено проблему значения понятия профессиональной компетенции преподавателя, проанализировано такие понятия, как «компетентность» и «компетенция». В результате проведенного анализа было сделано вывод, что компетенция является производным понятием от компетентности и имеет значение сферы деятельности, в которой человек использует свои знания. Установлено, что под «профессиональной компетенцией преподавателя» нужно понимать интегрированную личностную характеристику, которая включает психологическую (понимание и осознание своей деятельности) и теоретическую (накопление личностно значимых знаний и умений) готовность педагога к деятельности, его способность решать на практике педагогические задачи и выполнять работу в целом.

Ключевые слова: профессиональная компетентность, педагогическая деятельность, профессиональные ценности, мотивация.

Rozhkov Yu.G.

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

MEANING OF THE CONCEPT OF TEACHER'S PROFESSIONAL COMPETENCE

Summary

This article deals with a problem of meaning of teacher's professional competence. Author analyzed such terms like «competence» and «expertise». According to results of analysis author makes the conclusion that the «expertise» is a derived concept from «competence» and means the scope of activity in which a person uses its knowledge. The article discovers that the «professional competence of a teacher» means an integrated personal characteristic, that includes psychological (understanding and perception of the own activity) and theoretical (accumulation of personal knowledge and skills) preparedness of a teacher for activity, its ability to solve pedagogical tasks and complete its job at all.

Keywords: Professional competence, pedagogical activity, professional values, motivation.

УДК 378:004

ФОРМУВАННЯ ФАНДРАЙЗИНГОВИХ УМІНЬ У МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ПЕДАГОГІВ КОМП'ЮТЕРНОГО ПРОФІЛЮ

Сажко Г.І., Шеховцова В.І.

Українська інженерно-педагогічна академія

Отримавши достатньо високу теоретичну та практичну підготовку в межах своєї майбутньої професії студенти не можуть конкурувати в сфері застосування своїх талантів з причини відсутності навичок в просуванні своїх проєктів та залученні фінансових коштів й матеріальних ресурсів для їх реалізації. Одним зі шляхів вирішення цієї проблеми є формування у студентів фандрайзингових умінь. В статті розкрито поняття «фандрайзинг», наведено елементи дидактичної системи навчання технології фандрайзингу майбутніх інженерів-педагогів комп'ютерного профілю через алгоритм навчання студентів, виокремлено необхідні для цього уміння й перелік дисциплін, в яких можливо формування перелічених умінь.

Ключові слова: фандрайзинг, фандрайзингові уміння, принципи навчання фандрайзингу, дидактична система навчання фандрайзингу.

Постановка проблеми. Однією з проблем, що виникає у випускників вищих навчальних закладів, які починають трудовий шлях є відсутність умінь й досвіду в реалізації своїх ідей та проєктів. Сьогодні навчальні програми підготовки інженерів-педагогів не передбачають не тільки цілеспрямованого формування таким навичкам, але й, навіть, часткового знайомства з цією гранню професійної діяльності. Один зі шляхів вирішення цієї проблеми є формування у студентів фандрайзингових умінь. При цьому фандрайзингові уміння є частиною проєктної культури, становлення якої відбувається на протязі всього терміну навчання в навчальному закладі.

Аналіз дослідження проблеми. Само поняття фандрайзинг є новим і використовується в різних галузях діяльності: бібліотечній справі, освіті, науко-

вих дослідженнях, в політичних проєктах і т. ін. Термін походить від англійських слів: «fund» – фінанси та «raise» – піднімати, підвищувати, та означає збір коштів, в тому числі й для некомерційних організацій і проєктів. Частіш зустрічається така трактовка фандрайзингу – «способи (приєми, інструменти) привлечення средств для некомерческой деятельности» [1]. Окрім залучення коштів, деякі учасники Інтернет-форуму додають у визначення й залучення зовнішніх консультантів (включаючи міжнародних) для розвитку бізнесу, ідей, проєкту.

Оленкова С.В. [2] дає таке визначення фандрайзингу: «это – привлечение финансовых средств на осуществление конкретной программы, систематическая и направленная деятельность организаций, включая такие способы привлечения средств, как обращения

за грантами, організація благодетельних мероприятий, сбор пожертвованих и т.д.».

У питанню фінансування проектів зазвичай розглядаються проблеми, що пов'язані з пошуком коштів. Однак існує й інший погляд на це питання. На думку директора Швейцарської академії розвитку Ральфа Швері «в мире гораздо меньше хороших идей, чем больших денег. Значит, под хорошие идеи всегда можно найти деньги, только надо знать, как это делать» [3].

Навчальні заклади з професійної підготовки виконують соціальне замовлення і надають освітні послуги, що не є комерційною діяльністю для отримання прибутку. Однак слабе державне фінансування актуалізує пошук альтернативних джерел фінансування та коштів для підвищення якості освітніх послуг, впровадження інноваційних проектів, наукових досліджень з використанням сучасних Інтернет – технологій.

Постановка задачі дослідження. Метою даного дослідження є:

1) сформулювати основні елементи дидактичної системи навчання фандрайзингу майбутніх інженерів-педагогів комп'ютерного профілю;

2) розробити алгоритм навчання фандрайзингу й необхідні для цього уміння;

3) виокремити дисципліни, в межах яких можливе отримання зазначених умінь.

Результат дослідження.

На сучасному етапі підготовки спеціалістів у зв'язку з переходом до принципово нової моделі ресурсного забезпечення науково-дослідної діяльності випускник повинен бути готовим до самостійного використання інформаційних технологій для пошуку додаткових ресурсів при виконанні науково-дослідницьких та інноваційних проектів. При цьому значну роль в освоєнні технології фандрайзингу для представників вітчизняних вищих навчальних закладів відіграв Болонський процес.

Фахівці в області фандрайзингу пропонують допомогу в організації послуг з пошуку джерел фінансування, але, по-перше, ці послуги платні, по-друге, такі фахівці не володіють в достатній мірі професійними знаннями, а, отже, не можуть кваліфіковано презентувати задумані проекти.

Проведені дослідження показали, що не можна залишати за рамками змісту підготовки майбутніх інженерів-педагогів комп'ютерного профілю питання ресурсного забезпечення дослідницької діяльності та перспективи подальшого впровадження її результатів у практику. Для цього необхідно їх цілеспрямоване навчання технології фандрайзингу, що і має бути відображено в компо-

нентах дидактичної системи. На рис. 1 представлені елементи дидактичної системи навчання студентів фандрайзингу. Сукупність елементів має складну структуру, що містить взаємопов'язані компоненти: передумови і принципи навчання студентів фандрайзингу; цілі, зміст, форми і методи навчання (останні взаємопов'язані з алгоритмом навчання). У запропонованій схемі фіксується діяльність викладача та студента. Результатом навчання має стати певний рівень знань і вмінь студентів у галузі фандрайзингової діяльності. Основою, що поєднує теоретичні уявлення (про сутність, цілі, структуру, рушійні сили і закономірності навчання) з практикою служать принципи навчання. До принципів навчання фандрайзингу нами віднесені наступні: професійної спрямованості проектів; системності; інтегративності; модульності; свідомості і активності; індивідуалізації.

Реалізація принципу професійної спрямованості в контексті нашого дослідження припускає, що професійно необхідні знання, вміння та навички майбутнього фахівця формуються в ході виконання ними різних видів проектних завдань, що мають значиме для майбутньої професійної діяльності змістовне наповнення.

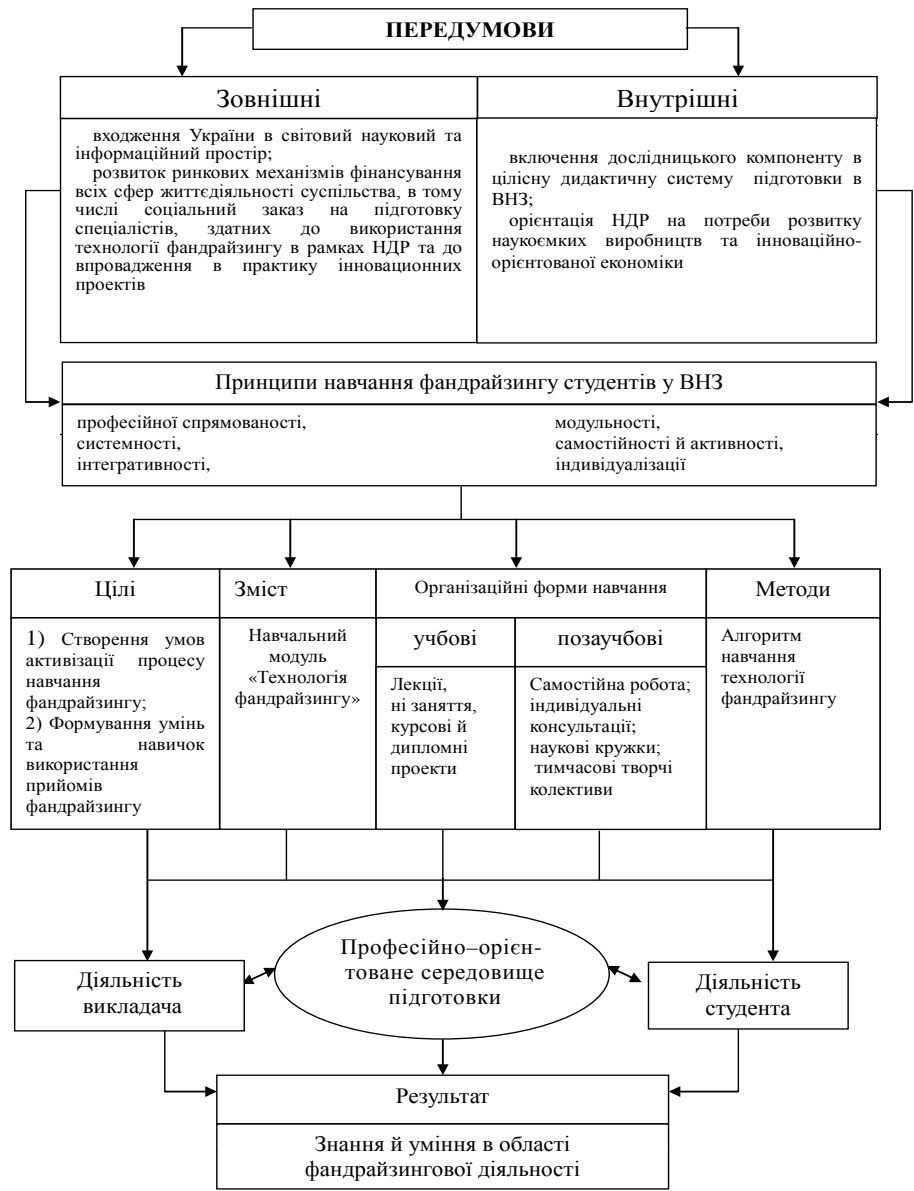

Рис. 1. Елементи дидактичної системи навчання фандрайзингу майбутніх інженерів-педагогів комп'ютерного профілю

Принцип *системності* припускає узгодження вивчення теоретичного матеріалу та проведення практичних занять в рамках авторського навчального модуля «Основи фандрайзингу» в рамках дисципліни «Автоматизовані системи організаційного управління», систематичну підготовку студентів та контроль викладача, логічне введення матеріалу практичних робіт у навчальний процес.

Принцип *інтегративності* передбачає забезпечення в процесі навчання технології фандрайзингу єдності знань у когнітивному, операційно-змістовному, комунікативному, ціннісно-рефлексивному аспектах, а також інтеграції змісту дисциплін педагогічного, комп'ютерного та системотехнічного циклів навчального плану і наукових досліджень.

Принцип *модульності*, що виражається в поступовому додаванні знань і умінь окремими порціями в послідовно освоюваних системотехнічних дисциплінах, визначає зміст, форми, методи, напрямки педагогічного впливу в процесі навчання студентів технології фандрайзингу.

Принцип *свідомості* і *активності* визначає вибір методів в рамках здійснення технології фандрайзингу, а також виходить з необхідності розвитку творчих здібностей студентів у ході виконання ними інноваційних проектів і дослідницьких завдань в процесі навчання технології фандрайзингу.

Реалізація принципу *індивідуалізації* дозволяє вибудовувати процес навчання фандрайзингу з урахуванням програмних вимог, індивідуалізації завдань та індивідуальних особливостей, інтересів студентів, наявного у них досвіду діяльності в професійній сфері.

Мета навчання студентів фандрайзингу визначається таким чином: створення умов для підготовки фахівця, здатного на високому науковому рівні розробляти інноваційні проекти та залучати для їх реалізації ресурсні кошти за допомогою технології фандрайзингу. Відповідно до зазначеної мети випускник вищого навчального закладу повинен знати: роль і місце фандрайзингу у вирішенні завдань дослідницької та інноваційної діяльності та його технологію з урахуванням особливостей взаємодії з українськими та зарубіжними фондами.

Він повинен вміти: розробляти інноваційні проекти; планувати джерела їх фінансового забезпечення, в тому числі, з використанням грантової підтримки; спираючись на ресурси Internet, знаходити необхідну інформацію про конкурси грантів та інших джерелах позабюджетної підтримки проектів; встановлювати партнерські зв'язки з державними установами, комерційними організаціями та громадськими об'єднаннями для налагодження взаємовигідних партнерських відносин, що сприяють успішності фандрайзингової діяльності.

У нього повинні бути сформовані навички: використання засобів сучасних інформаційних і комунікаційних технологій в організації процесу фандрайзингу; проведення ділових переговорів (ділової переписки) з донором з надання гранту під розробку і реалізацію проекту. Алгоритм навчання студентів технології фандрайзингу представлений на рисунку 2.

Фандрайзингова вміння повинні формуватися не тільки в рамках одного модуля окремої дисципліни, але і в інших дисциплінах, згідно плану підготовки інженерів-педагогів комп'ютерного профілю. Всі вміння повинні формуватися в процесі освоєння теоретичних знань, виконання практичних і лабораторних робіт, самостійних завдань, курсового проектування, захисту проектів і участі в

науково-дослідній діяльності на кафедрі. Виокремлені нами вміння є загальнопрофесійними і, на наш погляд, можуть формуватися в дисциплінах, представлених у таблиці 1.

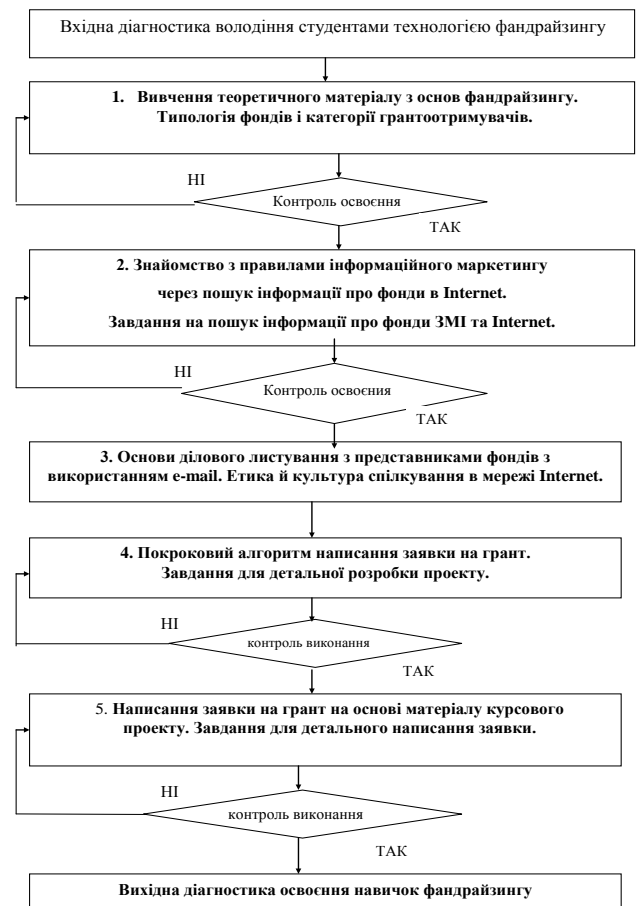

Рис. 2. Алгоритм навчання технології фандрайзингу

Запропонована прив'язка формування фандрайзингових умінь до певних дисциплін дає можливість систематизувати і направляти технологію навчання фандрайзингу в навчальному процесі підготовки майбутніх інженерів-педагогів комп'ютерного профілю, однак про ступінь оволодіння даними вміннями можна буде говорити за результатами вивчення всього комплексу дисциплін після закінчення вищого навчального закладу та їх реалізації у професійній діяльності.

Висновки та перспективи подальших досліджень. В результаті дослідження нами було:

1) виділено елементи дидактичної системи навчання фандрайзингу майбутніх інженерів-педагогів комп'ютерного профілю;

2) розглянуто алгоритм навчання студентів технології фандрайзингу та виділені необхідні для його здійснення вміння;

3) перелічені дисципліни з програми підготовки майбутніх інженерів-педагогів комп'ютерного профілю, в рамках яких можливе отримання виділених умінь.

Надалі ми плануємо провести аналіз результатів впровадження викладеної технології навчання фандрайзингу в навчальний процес підготовки бакалаврів спеціальності «Професійне навчання. Комп'ютерні технології в управлінні та навчанні» та розробити методіку формування фандрайзингових умінь в рамках становлення проектної культури зазначених студентів.

Дисципліни, в яких формуються фандрайзингові уміння

Уміння	Назва дисципліни
Розробляти комп'ютерні технології для обробки інформації	Інформатика та обчислювальна техніка, Прикладне програмування, Проектування та експлуатація інформаційних систем, Комп'ютерне документознавство
Маркетингові уміння	Економіка підприємства та маркетинг, Інтернет-технології та телекомунікації в бізнесі
Комунікаційні уміння	Комп'ютерні мережі, Психологія, Психологія праці, Риторика, Інтернет-технології та телекомунікації в бізнесі, Інтелектуальна власність в інформаційних технологіях
Системне, аналітичне мислення	Системний аналіз, Автоматизовані системи організаційного управління, Основи автоматизованого проектування складних систем, Прийняття рішень та інтелектуальні системи
Обирати найкращий варіант з декількох	Автоматизовані системи організаційного управління, Економіка підприємства та маркетинг, Прийняття рішень та інтелектуальні системи, Ергономіка інформаційних технологій
Адаптуватися до нових умов	Системний аналіз, Прийняття рішень та інтелектуальні системи, Дослідження операцій
Аргументувати та обґрунтувати свій вибір	Проектування та експлуатація інформаційних систем, Основи автоматизованого проектування складних систем, Автоматизовані системи організаційного управління, Ергономіка інформаційних технологій
Презентувати свій проект з найкращого боку	Web-дизайн та презентація результатів інтелектуальної діяльності, Комп'ютерний дизайн та мультимедіа, Риторика
Економіко-правові уміння	Прийняття рішень та інтелектуальні системи, Економіка підприємства та маркетинг, Правоведення, Інтелектуальна власність в інформаційних технологіях, Економічний ризик й моделі його вимірювання
Прогнозувати й передбачувати наслідки реалізації й розвитку проекту	Дослідження операцій, Автоматизовані системи організаційного управління, Основи автоматизованого проектування складних систем, Прийняття рішень та інтелектуальні системи, Проектування та експлуатація інформаційних систем
Організовувати та планувати свою діяльність	Ергономіка інформаційних технологій, Психологія праці, Організація виробництва та маркетинг

Список літератури:

1. Котмер Ф., Триас Ф. Новые маркетинговые технологии. Методика создания гениальных идей. – С-Пб.: «Нева», 2004, № 3, с. 73-74.
2. Оленкова С. В. Фандрайзинг: суть понятия (Спосіб доступу: <http://www.megalink.ru/~zabcenter/articles/fundraising1.html>)
3. Ральф Швери. Интернет-форум по проблемам фандрайзинга (Спосіб доступу: www.rfbr.ru).
4. Кулумбетова Гульсара. Что такое фандрайзинг? (Спосіб доступу: <http://namangan34.connect.uz/fundraising.htm>)

Сажко Г.И., Шеховцова В.И.

Украинская инженерно-педагогическая академия

ФОРМИРОВАНИЕ ФАНДРАЙЗИНГОВЫХ УМЕНИЙ У БУДУЩИХ ИНЖЕНЕРОВ-ПЕДАГОГОВ КОМПЬЮТЕРНОГО ПРОФИЛЯ

Аннотация

Получив достаточно высокую теоретическую и практическую подготовку в рамках своей будущей профессии студенты не могут конкурировать в сфере приложения своих талантов по причине отсутствия навыков в продвижении своих проектов и привлечении финансовых средств и материальных ресурсов для их реализации. Одним из путей разрешения этой проблемы является формирование у студентов фандрайзинговых умений. В статье раскрывается понятие «фандрайзинг», приводятся элементы дидактической системы обучения технологии фандрайзинга будущих инженеров-педагогов компьютерного профиля через алгоритм обучения студентов, выделяются необходимые для этого умения и перечень дисциплин, в которых возможно формирование перечисленных умений. **Ключевые слова:** фандрайзинг, фандрайзинговые умения, принципы обучения фандрайзингу, дидактическая система обучения фандрайзингу.

Sazhko G.I., Shekhovtsova V.I.
Ukrainian Engineering Pedagogics Academy

FORMING FUNDRAISING SKILLS OF FUTURE ENGINEERS-TEACHERS COMPUTER PROFILE

Summary

Having a sufficiently high theoretical and practical training as part of their future profession, students can not compete in the field of application of their talents because of the lack of skills in promoting their projects and raising funds and material resources to implement them. One way to solve this problem is to develop the students' fundraising skills. The article deals the concept of «fundraising», contain elements of the didactic system of teaching technology fundraising of future engineers-teachers of computer profile through algorithm learning students. Highlighted skills and disciplines in which these skills can be formed.

Keywords: fundraising, fundraising skills, principles learning of fundraising, didactic training system of fundraising.

УДК 37.015.31:37.091.113

РОЛЬ КЕРІВНИКА ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО ЗАКЛАДУ В РЕФОРМУВАННІ СИСТЕМИ ОСВІТИ НА ЗАСАДАХ СТВОРЕННЯ УМОВ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ

Сіягівська І.Ю.
Інститут педагогіки
Національної академії педагогічних наук України

Стаття присвячена ролі управлінської компетентності керівника в реформуванні системи освіти України. Особливу увагу приділено активній позиції керівника як суттєвого чинника у здійсненні освітніх реформ щодо створення умов для самостійної навчальної діяльності учнів старшої школи. Запропоновано критерії та показники визначення рівня організації самостійної навчальної діяльності учнів старшої школи.

Ключові слова: управлінська компетентність керівника, реформи в освіті, загальноосвітній навчальний заклад, самостійна навчальна діяльність, самостійна навчальна діяльність учнів старшої школи.

Постановка проблеми. Сьогодні Україна переживає період активного становлення громадянського суспільства, що передбачає реформування всіх сфер життя, прийняття важливих управлінських рішень, змін світоглядних уявлень громадян, переформатування національного менталітету. Період суперечливий і складний, пов'язаний із пошуком нових шляхів, засобів здійснення перетворень у багатьох галузях. Можна стверджувати, що система загальної середньої освіти продовжує використовувати та намагається модернізувати структуру, що успадкована від СРСР. Протягом 25-тирічного періоду незалежності нашої держави освіта накопичила численні проблеми у всіх своїх ланках.

У першу чергу, реформація торкнулася вищої освіти, у липні 2014 року прийнято новий закон України «Про вищу освіту» [1]. На черзі закони України «Про освіту», «Про загальну середню освіту» тощо.

Наприкінці 2014 року Міністерством освіти і науки України запропоновано на обговорення Концепцію розвитку освіти України на період 2015-2025 років [2]. У контексті даного документу зазначено, що для забезпечення функціонування освіти як основи сталого розвитку країни, виходу її на рівень найбільш розвинених постіндустріальних країн світу необхідно забезпечити створення нових форм організації освітньої діяльності, трансформацію наявних інституцій, організаційних і освітніх практик, технічне пристосування до нових умов існування й діяльності.

Це зумовлює необхідність творчої участі в цьому процесі всіх учасників освітнього процесу, бо від-

сутність ефективних стимулів розвитку та реалізації навчання і виховання учнівської молоді – основні фактори, які заважають утіленню інноваційних ідей, задумів та цільових орієнтацій.

Від нас, як від обізнаних громадян з активною життєвою позицією, вимагається реакція та свідома участь у реальних змінах в освіті:

- перехід на 12-річний термін навчання для отримання повної загальної середньої освіти;
- перехід з одного рівня освіти на інший із застосуванням зовнішнього незалежного оцінювання;
- запровадження з 2018 року обов'язкову багаторівневу сертифікацію випускників старшої школи з іноземних мов та комп'ютерних компетенцій;
- пропозиція вчителям старшої школи самостійно визначати місце підвищення кваліфікації та способи її реалізації. Позиція автора – підтримати дані нововведення. Проте, для їх впровадження необхідно розпочати з головного: рамкового Закону України «Про освіту» і нової редакції Закону України «Про загальну середню освіту» [2].

Суттєвим чинником у здійсненні реформ є активна позиція керівника загальноосвітнього навчального закладу. У межах його компетенції є не тільки правильне донесення до відома педагогічного, батьківського та учнівського колективів цілей, задач, очікуваних результатів майбутніх змін, а й забезпечення зворотного зв'язку. Управління є тим важелем, тією рушійною силою, яка націлена на активізацію особистості шляхом створення найкращих умов для прояву і розвитку її інноваційного потенціалу. Для цього керівнику закладу осві-